Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami na kwartał: dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztamcie lwowskim 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 złr. 36 kr. m. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

GAZETA LWOWSKA.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każden następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcyja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Wtorek **Nro 11.** **25. Stycznia 1842.**

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Ze Lwowa. — Z Wiédnia.
Wiadomości zagraniczne: Portugalija: Otwarcie i odroczenie Kortezów.
Hiszpanija: Budżet na rok 1842.
Anglija: Niezgoda w ministeryjum z powodu ustaw zbożowych. — Zupełne załatwienie sporu z Neapolem o siarkę. — Stan siły morskiéj.
Francyja: Izby parów adres odpowiedzi na mowę z tronu i rozprawy nad nim.
Prussy: Wyjazd Króla do Londynu.
Rossyja.
Nowiny Lwowskie.
Wiadomości handlowe i przemysłowe: Czerniowce. — Ołomuniec. — Koleje żelazne w Niemczech.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Na dniu 23. stycznia b. r. przeniósł się do wieczności w 60. roku życia Jan Home, c. k. radca, burmistrz stołecznego miasta Lwowa od roku 1825 i prezes sądu wexlowego. Mąż zacny, rządca miasta nienagannéj sławy, gorliwy i sprawiedliwy urzędnik, litościwy przyjaciel cierpiącéj ludzkości, przykładny małżonek i wzór cnoty w domowém pożyciu. — Cześć jego pamięci!

— Z Wiédnia. —

JCKMość raczył Jana Augusta Turskiego mianować gubernatorem Dalmacyi i feldmarszałkiem-lejtnantem, nadawszy mu zarazem godność tajnego radcy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalija.

Lizbona dnia 3. stycznia. Wczoraj otworzono izby komisyją, a minister spraw wewnętrznych, pan Aguiar, odczytał z tego powodu imieniem Królowéj mowę następującą:

»Mości Panowie! Na mocy uchwały, którą WPanom ogłoszono, stosownie do 42go artykułu konstytucyi, jest powinnością ministeryjum, teraźniejsze posiedzenia ustawodawcze królewskiém pełnomocnictwem otworzyć.«

»W krótkim czasie, jaki od zamknięcia ostatnich posiedzeń upłynął, nie zaburzono porządku i spokojności, i nie przerwano bynajmniéj biegu interesów publicznych. Rząd zajmował się wprowadzeniem w wykonanie ustaw, które we względzie różnych gałęzi administracyi przyjęto, i dla uzupełnienia niektórych z tychże, będą WPanom przedłożone potrzebne propozycyje.«

»Z pomiędzy środków, jakich od WPanów żąda patryjotyzm, gorliwość i mądrość, spodziéwa się Jéj Król. Mość, że WPanowie interesom naszych osad, których potrzeby spiesznéj i skutecznéj pomocy wymagają, tak dla dobra mieszkańców jak i dla powszechnéj pomyślności portugalskiego handlu i żeglugi, szczególniejszą poświęcicie uwagę.«

»Jéj Kól. Mość otrzymuje ciągle od monarchów, swych sprzymierzonych, najpożądańsze dowody przyjaźni i dobrego porozumienia, a rząd przykłada się każdéj chwili do tego, by polityczne i handlowe stosunki dla dobra produkującéj przemysłowości krajowéj, ile możności rozprzestrzenić.«

»Rząd zda sprawę Kortezom, w jaki sposób pozwolonéj sobie od nich władzy używał, równie jakie transakcyje przywiódł do skutku, i jakie przedsięwziął środki, by regularną wypłatę różnych klas urzędników państwa i pokrycie innych publicznych wydatków zabezpieczyć.«

»Ogółowe obliczenie dochodów i wydatków tudzież rachunki różnych wydziałów służby, będą WPanom przedłożone.«

»Jéj Król. Mość spodziéwa się niezawodnie, że ciało ustawodawcze, po dokładném zastano-

wieniu się nad stanem kraju, z największą gorliwością przyłoży się do rozpoznania budżetu i wszystkich środków, jakie do udoskonalenia organizacyi skarbu publicznego istotnie są potrzebne. Posiedzenia niniejszém za otwarte ogłaszamy.«

Ponieważ tą mową uczyniono zadość wymaganiom konstytucyi pod względem czasu zwołania Kortezów, więc takowe aż do 21 lutego odroczono.

Książe Joinville opuścił Lizbonę dnia 31. grudnia. Na krótki czas przed swym odjazdem znajdował się na popisie wojska 5000 ludzi, złożonego z załogi i gwardyi narodowéj, którito popis marszałek książę Terceira na cześć jego wyprawił.

Hiszpanija.

Madryt dnia 4go stycznia. Minister skarbu przedłożył dzisiaj izbom budżet na rok 1842. Ubytek wynosi więcéj niż 180 milijonów realów (przeszło 10 milijonów zr. m. k.) Ministeryjum wojny, mimo znacznego pomniejszenia armii, kosztować będzie kraj więcéj niż 600 milijonów realów (przeszło 60 milijonów zr. m. k.) Z mniejszą trudnością przyszłoby pomniejszyć wydatki, niźli powiększyć źródła przychodów kraju. Przychody publiczne chwieją się dotąd pomiędzy 700 — 800 milijonów realów.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Londyn dnia 12. stycznia. Od dni kilku głoszą, że co do sprawy o ustawach zbożowych, pojawia się niezgoda w ministeryjum, gdyż książęta Wellington i Buckingham i Sir Edward Knatchbull nie zgadzają się w téj mierze z resztą kolegów swoich. *Examiner* twierdzi, że Sir James Graham i lord Stanley, z polecenia Sir Roberta Peela, posłani zostali do księcia Buckinghama, by go ile możności odwieść od upornych monopolicznych zdań pod względem cła od zboża. *Standard* donosi, że wczoraj odbyła się rada gabinetowa, na któréj znajdowali się wszyscy ministrowie, a na którą tak książę Buckingham jakoteż Sir Edward Knatchbull, przybyć mieli z swych wiejskich pałaców do miasta. Tymczasem pisma tutejsze zajmują się wiele rozmową, jaką deputacyja robotników fabrycznych miała z każdym ministrem z osobna.

Pisma ministeryjalne donoszą, że chrzest księcia Walii niezawodnie już na środę dnia 26go b. m. postanowiony.

»Gazeta dworu« z dnia 7go stycznia donosi o mianowaniu pana H. Hobhouse, dawniéj podsekretarza Stanu w ministeryjum spraw wewnętrznych, członkiem komisyi, mającéj zająć się wyśledzeniem oszukaństwa w fałszowaniu rewersów skarbowych, w miejsce lorda Ashburton, który, jak wiadomo, udaje się w posłannictwie do Wasyngtonu.

Według listu z Neapolu, powiodło się angielskim komisarzom do zagodzenia wiadomego sporu o siarkę, pp. Woodbine Parish i Sulivan, załatwić wszelkię pod względem sporu tego zachodzące trudności, a zwłaszcza bez potrzebowania pośrednictwa Francyi.

Pisma londyńskie pod względem Stanów Zjednoczonych wiele teraz zajmują się dotyczącém się prawa narodów pytaniem o prawie przetrząsania na morzu okrętów, którato sprawa uważaną jest w téj chwili za najważniejszą z nieporozumień z Ameryką.

Siła morska Wielkiéj Brytanii, największa w świecie, składa się z 590 okrętów wojennych od 100 do 120 dział, a które wszystkie są zwykle w służbie. W téj nadzwyczajnéj flocie jest 105 uzbrojonych statków parowych, zbudowanych według najgruntowniejszych i najodpowiedniejszych zamiarowi zasad. Do osadzenia téj floty w czasach pokoju potrzeba 23,000 zdatnych majtków, 2000 chłopców okrętowych a 14,000 morskich żołniérzy. Zresztą skoro przeznaczone do Chin okręty w służbę wejdą, liczba osady będzie musiała być znacznie powiększoną.

Dnia 9. stycznia między 4tą a 5tą godziną wieczorem, gdy się zmiérzchać zaczęło, we włości Combi-Down, niedaleko Bathu, gdzie robotnicy w kamieniołomie za daleko się posunąwszy, gościniec prawie całkiem podminowali, ziemia w okropny sposób się zapadłszy, na przestrzeni przeszło 7 morgów, ośmnaście domów z kościołem i szkołą po części zasypała, po części w gruzy zamieniła. Kilkuset ludzi w przypadku tym bądź utraciło życie, bądź popadło kaléctwu. Zbywa dotąd na bliższych wiadomościach.

Z Buenos-Ayres nadeszły wiadomości do dnia 5. listopada, które zawiérają według otrzymanych tamże dnia 2. listopada doniesień z głębi kraju, że jenerał Lavalle bądź sam się zabił, bądź został zamordowanym. Wiadomość ta sprawiła wielką radość pomiędzy stronnikami prezydenta Rozasa.

Francyja.

Izba parów. Posiedzenie dnia 11. stycznia. Na dzisiejszém posiedzeniu byli książęta Orleański i Nemours. Na ław-

ce ministrów zasiedli pp. Guizot, Duperré, Humann, Teste i Cunin-Gridaine. Z porządku dziennego przypadło odczytanie i rozbiór projektu do adresu. Sprawozdawca p. Merilhou wstąpił na mownicę i następujący projekt do adresu odczytał: »N. Panie! Izba parów poczytuje się za szczęśliwą, że może WKMości złożyć zwykły hołd uszanowania i przychylności. — Pytania, które na Wschodzie obawę Francyi wzniecały, są załatwione. WKMość podpisałeś konwencyję, wyrażającą wspólny zamiar mocarstw, utrzymania pokoju Europy. Wraz z WKMością poddajemy się téj nadziei, iż rzeczona konwenja przyczyni się do ustalenia spokoju w Państwie Tureckiém. — WKMość nakazałeś znaczne pomniejszenia ciężarów publicznych. Pomniejszenia te jednak nie były dostatecznemi do przywrócenia równowagi między przychodami a wydatkami Państwa, tyle potrzebnéj ile powszechnie pożądanéj. Starać się będziemy uzyskać tę równowagę bez większego ograniczenia naszych wojskowych sił zbrojnych, niżli tego bezpieczeństwo i godność Francyi wymaga, i bez zaprzestania owych zakładów publicznych, których kraj tak usilnie żąda. — Starannie rozpoznamy zapowiedziany przez WKMość projekt do ustawy o budowie wielkiéj linii kolei żelaznéj. Izba parów wié o tém, że łatwość i prędkość związków między różnemi częściami Królestwa, jest środkiem siły i bogactwa. Z przyjemnością przyjmie zawsze wszelkie projekta, jakie WKMość przedłożyć jéj każesz, ku pomnożeniu i udoskonaleniu dróg komunikacyjnych. — Rozszérzenie związków handlowych Francyi jest celem troskliwości Twojéj N. Panie i zawiązano ku temu układy na rozkaz WKMości. Wysoka mądrość WKMości nie spuści z uwagi konieczności utrzymania ochrony, jaką pracy narodowéj zapewniło ustawodawstwo, które zaręczając bezpieczeństwo interesów naszego rolnictwa i przemysłu, tak przemożnie przyczyniło się do bogactwa i pomyślności Francyi. — Z radością powzięliśmy z ust WKMości wyrazy zaufania w trwałość pokoju. Francyja gotowa ponieść wszelką ofiarę dla utrzymania swéj godności, zaszczytny pokój uważa za największe swe dobro. — Utwierdzenie potęgi francuzkiéj w Algiérze, powinno być dziełem czasu, wytrwania i odwagi. Kraj ten walecznością żołniérzy naszych zdobyty i broniony, i gdzie Królewicze, synowie WKMości, tak często na śmierć się narażając, dali przykład wszelkich cnót wojskowych, jest naszym przez zwycięztwo, i bardziéj jeszcze przez dobrodziejstwa cywilizacyi do nas należéć będzie. Wszakże WKMość powiedziałeś: że Algiér na zawsze francuzkim pozostanie. — Izba parów rozpozna z uwagą wnioski do ustawy, jakie imieniem WKMości przedłożone jéj będą. — N. Panie! jest to aż nadto prawdą, że zbrodnicze zabiegi i bezwstydne zamachy są wprawdzie zawsze przez Opatrzność niweczone, ale iż ciągle się odnawiają, tamują wzrost Francyi i jéj potężną działalność; zwlekają one dobrodziejstwa téj ofiarą tylu usiłowań i niebezpieczeństw uzyskanéj wolności. Jednakże powolna wprawdzie ale pewna czynność sprawiedliwości, ostre wykonywanie ustaw, pomoc i zgodność wszelkich władz Państwa, jakoteż gorliwość wszystkich dobrych obywateli, utrzymają nietykalnie porządek i swobody publiczne. Szczęście i spokojność Francyi są przedmiotem najdroższych życzeń WKMości; przyszłość zbierze owoce Twych usiłowań i ofiar N. Panie, a potomność na wieczne czasy w pamięci je przechowa.«

W ogólnych rozprawach, które zaraz potém otwarto, zabrał najprzód głos książę Moskwy i rozpoczął rozbiorem konwencyi z d. 13go lipca. Zganił, że ministeryjum chełpi się traktatem, który był tak niekorzystnym w swych skutkach. Interesa Francyi poświęcono interesom Anglii. Mowca powstał na to także, iż zaniechano polityki zbrojnego odosobnienia, jedynéj, jaka przystała godności Francyi; ale gabinet francuzki wolał imię swoje do jakiegobądź aktu dyplomatycznego przyczepić. Jest to nieszczęsna polityka, przy któréj tego nawet powiedzieć nie wolno: »Wszystko stracono, oprócz honoru.« — Margrabia Boissy wspiérając projekt do adresu rzekł, że co do utrzymania zaszczytnego pokoju, dzieli nadzieje komisyi. Nieporozumienia zachodzące między Francyją a dyplomacyją europejską, porównywał z przemijającemi kaprysami pięknéj kobiéty. Ganił względy, z jakiemi rząd francuzki jest dla rewolucyjnéj Hiszpanii, która wyświadczone jéj usługi tak źle wynagradza. Gdy utrzymując, że Espartero gotów jest opanować tron Hiszpanii, w końcu nawet oprawcą go nazwał, oburzył tém całą izbę, a pan Guizot wezwał go do cofnięcia tego wyrazu, nieprzyzwoitego o mężu, który w téj chwili posiada władzę Królewską w kraju sąsiednim, z którym Francyja w pokoju żyje. — Hrabia Montalembert powstał na traktat z d. 13go lipca, gdyż ten sam przez-się nie ma żadnéj wartości, lecz jest tylko potwierdzeniem wspólnego prawa. Życzyłby był sobie, ażeby Francyja tylko dla jakich istotnych i ważnych ze-

1 *

zwoleń opuściła swe odosobnione stanowisko. Przechodząc do polityki wewnętrznéj oświadczył się mowca za oporem, gdyż porządek, mówił, jest ze wszech stron zagrożonym, stan socyjalny w niebezpieczeństwie. Do zastrzeżonéj ustawami wolności druku przyłączyla się wolność zaburzeń publicznych, protegowanych nieszczęsną względnością sądów przysięgłych. Smutne wypadki w Tuluzie i onychże skutki, są tego dostatecznym dowodem. — Minister oświecenia publicznego podziękował mowcy za wyrazy wyrzeczone w obronie socyjalnego porządku. — Margrabia Dreux-Brézé zganił politykę zachowywaną ciągle pod względem Hiszpanii. Opinija publiczna przy powstaniu O'Donnella miała w podejrzeniu gabinet, a owo najpiérw spóźnione potém zaś pospieszne wysłanie ambasadora do Hiszpanii, który zarazem wszczął śmieszny spór o etykietę, potwierdziło podejrzenie i bardziéj zakłopotało położenie nasze względem madryckiego rządu. Mowca powtórzył zwyczajne skargi swoje na traktat poczwórnego sprzymierza, któremu li przypisywał fałszywe stanowisko, na jakiém Francyja względem Europy zostaje. Mówiąc o sprawach hiszpańskich wspomniał o Kongresie do onychże uporządkowania. Gdyby plan ten przyszedł kiedy do skutku, dopiéro wtedy uczułaby Francyja, jak słabym stał się wpływ jéj na sprawy europejskie, odkąd zezwolono na uporządkowanie bez Francyi spraw Wschodu.

—— Posiedzenie d. 12go stycznia. Na początku dzisiejszego posiedzenia wstąpił p. Guizot na mownicę i bronił rządu pod względem spraw hiszpańskich i wschodnich. — Hrabia Montalembert życzył sobie wiedzieć, ażali rząd zwrócił uwagę na założone niedawno biskupstwo protestanckie w Jerozolimie. Zakład ten ma czysto-polityczny charakter i może wywrzeć wpływ szkodliwy na ludność chrześcijańską w Syryi, która od czasów Ludwika XIV. przyzwyczajona jest uważać Francyję za swego naturalnego protektora. — P. Guizot uczynił uwagę, że sprawa ta jest dopiéro w toku, ale nie jest bynajmniéj załatwioną; nie podobna mu przeto wdawać się szczegółowo w jéj rozbiór. — Na tém skończono ogólne rozprawy i przystąpiono do rozbioru paragrafów pojedyńczych adresu. — Tu p. Cousin uskarżał się, że w projekcie do adresu milczeniem pominiono owo miejsce mowy z tronu, w którém powiedziano, że w organizacyi wojskowéj żadna zmiana nie nastąpi. Wniósł, by zapewnienie to w adresie powtórzono. Poprawka ta, zbijana przez sprawozdawcę, została odrzuconą. — W końcu dzisiejszego posiedzenia, gdy część członków już się była oddaliła, zażądał głosu baron Daunant i rzekł, że stosownie do artykułu 15. ustawy z d. 25go marca r. 1822 ma w izbie wnieść zaskarżenie. (Powszechne oznaki uwagi.) Poczém mowca zażądał, by odpowiedzialny wydawca dziennika *Siècle*, za artykuł umieszczony we wczorajszym numerze pisma swojego, zapozwany był przed kratki izby parów. Artykuł ten, mówił p. Daunant, zawiéra wyraźne zaprzeczenie praw izby. Salę posiedzeń WPanów nazwano w nim salonem, Wasze rozprawy nad adresem pogadanką polityczną. Podobne obelgi zmierzają ku temu, by izbie parów odjąć w opinii publicznéj jéj polityczny charakter, a to ciérpianém być nie powinno. Wnosi przeto, by odpowiedzialnego wydawcę owego pisma przed kratki wezwać. Dalsze rozprawy o tym przedmiocie odłożono do następnego posiedzenia.

—— Posiędzenie dnia 13. stycznia. Wszystkie trybuny izby były dzisiaj słuchaczami przepełnione, ponieważ każdy był niezmiernie ciekawy, co izba na wniosek pana Daunant uchwali. P. Cousin zabrał najpiérw głos i ubolewał nad tém, że obrazę, na którą najlepiéj gdyby nie zważano, chcą uczynić przedmiotem procesu przed izbą parów, i mniema, żeby najlepiéj było zaniechać téj całéj sprawy. P. Daunant opiérał się temu z największym zapałem. Margrabia Dreux-Brézé oświadczył, że się także na ten proces nie zgadza; lecz gdy go koniecznie chcą wytoczyć, to zdaje się mu, że byłoby stosowniéj, odesłać go do sądów zwyczajnych. Gdy hrabia Molé przemówił jeszcze słów kilka przeciw podobnemu załatwieniu rzeczonéj sprawy, które za niezgodne z powagą izby uważał, przystąpiono do głosowania o wniosku pana Daunant, i ten prawie jednomyślnie przyjęto. Jedyni członkowie, którzy przeciw temu głosowali, bylito pp. Dreux-Brézé, Dubouchages, Lanjuynais, Cousin i Caffarelli.

Prezydent: »Gdy izba uchwaliła, ażeby odpowiedzialny wydawca dziennika *Siècle* był przed kratki zapozwany, pozostaje więc dzień ku temu wyznaczyć. Wnoszę, by się to stało dnia 18. stycznia. (Powszechne przyzwolenie.) Wzywa się odpowiedzialnego wydawcę dziennika *Siècle*, by sobie na dzień ten obrońcę przybrał.

Resztę paragrafów projektu do adresu bez wszelkich dalszych rozpraw przyjęto, i przy

odchodzie poczty przystąpiono do głosowania o całym adresie.

Paryż dnia 11. stycznia. Gazeta *National* zapozwaną była dzisiaj przez ministeryjum przed sąd assysów za pewny obrażający artykuł, a to wraz z gazetą *de France*, która artykuł ten w swém piśmie powtórzyła. Dla słabości odpowiedzialnego wydawcy, p. Delaroche, sprawa gazety *National* została odłożoną. Na prośbę pana Foucauld, odpowiedzialnego wydawcy gazety *de France*, o podobne i co do niego odłożenie sądu, nie miano względu, a gdy p. Faucauld dowiedziawszy się o tém, oddalił się z sali sądowéj, sąd skazał go zaocznie na jednoroczne więzienie i zapłacenie 4000 fr. kary pieniężnéj. — Koszta ostatniego procesu sądu parów wynoszą według lekkiego obliczenia przeszło 250,000 fr., a p. Dupoty, jak się już rzekło, jest jedynym ze skazanych, który będzie musiał pokryć część tych kosztów, poświęceniem swego całego majątku.

Minister wojny w skutek pomniejszenia o jednę kompaniję każdego batalijonu w pułkach piechoty, wydał okolnik do wszystkich naczelników korpusów, w którym ich upoważnia do puszczenia prowizorycznie na urlop tych wszystkich podoficerów i kapralów z klasy roku 1835, którzy do domu powróciéby chcieli. Wiadomo, że prawem przepisany czas służby kończy się dla nich aż z piérwszym stycznia 1843. Marszałek Soult proponuje przyjęcie służby w Afryce tym podoficerom i kapralom z rzeczonéj klasy, którzyby chcieli uwolnienie uzyskać.

Podług dziennika *Globe*, ułaskawienie Quenisseta nastąpiło szczególniéj za wstawieniem się księcia Aumale, który rzekł do Króla te słowa: »Człowiek ten jest ojcem familii i stary żołniérz; dla tego nie powinien umrzéć. Przebacz mu N. Panie! równie jak ja mu przebaczyłem!« Książęta Orleański i Nemours połączyli swe prośby z prośbą swego brata.

Dziennik *Temps* zawiéra artykuł o dwójznacznem położeniu deputowanych Dufaure i Passy; okazuje się z tego, że ci przewodcy partyi, wraz z 30 do 35 stronnikami swymi w izbie, wahają się jeszcze w sprawie reformy wyborów przyłączyć do opozycyi, i okazują się raczéj skłonnymi do porozumienia się z ministrami w tym względzie.

Ministeryjum rozkazało zeszłego tygodnia jenerałowi Bugeaud, ażeby zaczął swój dwumiesięczny urlop, zapewniwszy go zarazem, iż tymczasowe zastąpienie go potrwa tylko przez czas jego nieobecności, a mianowanie jenerała Rumigny nie ma bynajmniéj odwołania go na widoku. Oczekują z niecierpliwością telegrafu z Tulonu, z odpowiedzią jenerała Bugeaud. Jenerał Rumigny przebywa ciągle w hotelu algiérskim *Latour du Pin*, zwidza szpitale, robi wycieczki w okolice, lecz charakteru jego jako tymczasowego gubernatora, jeszcze urzędownie armii nie ogłoszono, a w algiérskim *Monitorze* imię jego wspominane jest tylko obok imienia jenerała Bugeaud. Małżonka jego w Paryżu pozostała.

Pisma marsylskie donoszą: »Dnia 31. grudnia srożyła się na morzu Algierskiém prawie bezprzykładna burza. Wszystkie okręty stojące tam na kotwicy były mniéj więcéj uszkodzone; kilka nawet zatonęło.«

—— dnia 12. stycznia. Dziś wieczorem jest wielki bal w Tuileryjach, na który otrzymali bilety zapraszające: tak nadzwyczajny posłannik rossyjski p. Buteniew, jakoteż wszyscy członkowie poselstwa rossyjskiego.

Wszyscy uczestnicy spełznionego na niczém powstania republikańskiego w Marsylii, którzy ucieczką uszli rąk sprawiedliwości, skazani zostali zaocznie na deportacyję. Malarz Ludwik Deschamps, miany za przewodcę sprzysiężenia, a który dotąd również się ukrywał, został w Tulonie schwytanym.

W ciągu roku 1841 ze wszystkich drukarń Francyi wyszło 6300 dzieł drukowanych w różnych językach, 145 planów i map, 1163 wielkich miedziorytów, litografij i t. p., nareszcie 428 dzieł muzycznych.

Prussy.

Berlin dnia 16. stycznia. Dziś N. Król wyjechał do Londynu, gdzie d. 20. b. m. jest spodziéwany. Najwyższém rozporządzeniem z dnia 7. t. m., J. K. W. Królewicz Pruski pod nieobecność J. K. Mości ma sobie poruczony zarząd interesami Państwa.

Rossyja.

»Gazeta berlińska Haudego i Spenera« zawiéra następujące doniesienie swego korespondenta z Petersburga pod dniem 4. stycznia: »Najwyższym ukazem z dnia 14. grudnia dotychczasowy nasz ambasador przy ces. austryjackim dworze, rzeczywisty tajny radca Tatyszczew, został najłaskawiéj na swe własne żądanie z téjże posady uwolnionym. Tymże samym ukazem rozporządzono, by na przyszłość rzeczywisty radca Stanu hrabia Medem, dotychczasowy poseł i pełnomocny minister rossyjski przy dworze wirtemberskim i heskim tudzież nad Renem, w nadzwyczaj-

nych poleceniach przy Cesarzu Austryjackim był zawierzytelnionym. — Gubernator wojenny miasta Kamieńca Podolskiego i gubernator cywilny Podola, jenerał-major Fliege; gubernator cywilny Mińska, rzeczywisty radca Stanu Suszkow, także służący w ministeryjum spraw wewnętrznych rzeczywiści radcy Stanu, książę Poliwandow i Plissow, otrzymali najłaskawsze pozwolenie oddalenia się ze służby Państwa.«

Nowiny lwowskie.

Zapowiedziany w naszéj »Gazecie« bal pod zarządem wydziału Dam Towarzystwa Dobroczynności, odbył się na dniu 23. b. m. w sali uprzywilejowanych miejskich strzelców, który Jego Królewiczowska Mość najdostojniejszy Arcyksiążę jeneralny Gubernator wraz z J. K. M. Swoim synowcem obecnością zaszczycił. Sala była bardzo gustownie udekorowana i rzęsisto oświetlona. Osób 450 bawiło się jak najlepiéj aż do późnéj nocy. Do grona tańcujących należał także JKMość młodszy Arcyksiążę. — W środę t. j. dnia 26. stycznia dany będzie ostatni dramatyczny koncert pani Bishop. Utwory muzyczne są następujące: Główne sceny z ostatniego aktu opery: *Romeo* (muzyka Zingarellego *), scena i kawatyna z *Cérulika Sewilskiego*, cały drugi akt z *Lucrezia Borgia*. Role Lukrecyi odśpiéwa pani Bishop z textem niemieckim i z towarzyszeniem pp. Reichmana i Sabatzkiego. Koncert zakończy się ulubioną piosnką: *Je suis la Bayadère*. — Na reduty niedzielne nie ma u nas ochotników; tylko dwunastu znajdowało się na ostatniéj w niedzielę wyprawionéj; i ci wraz z muzyką wynieśli się już po godzinie 11téj.

Przełożeni cechu krawieckiego zobowiązali się na korzyść zakładu Ochrony małych dzieci płacić rocznie 10 zr. m. k.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(Z koresp. prywat.)

Czerniowce dnia 16. stycznia. Nasz handel produktami ogranicza się dotąd tylko na potrzeby miejscowe, przyczém płacą za korzec pszenicy 6 zr. 15 kr., żyta 5 zr. 20 kr., jęczmienia 4 zr. 30 kr., owsa 2 zr. 20 kr., kukurudzy 4 zr. w. w. Sążeń siana 20 zr. m. k.

Tak w naszéj okolicy jako i na całéj Bukowinie, brak siana daje się w znaki; każdy zmuszony jest młócić, aby mieć słomę dla przezimowania bydła; wielu nawet kupuje siano i słomę. Dopiéro teraz z powszechnéj młócki okazuje się, że zbiory na Bukowinie są o połowę mniejsze niż w roku 1840, i że zapasy nie tak znaczne jak o nich mniemano.

Wódka także nienajlepiéj wydaje, bo z korca ziemniaków w przecięciu zaledwie 8 do 9 ok. Przyczynę małego wydatku przypisują temu, iż nie licząc na długą i piękną jesień, pospieszono się z ich kopaniem i po największéj części niedojrzałe powybierano. — Handel wódką także wcale się nie rusza; nie tylko na zapasy, ale i na tegoroczny wyrób nie masz kupca, a tém samém i ceny.

Ołomuniec. Targ na woły d 19. stycznia. Na naszym dzisiejszym targu było 381 wołów, najwięcéj ze Szlązka i to złéj jakości, dla tego też wielka część nie została sprzedaną. Ze stajen nie miéwamy tu teraz wołów, gdyż komisanci wiédeńscy sami jeżdżą i na miejscu po stajniach zakupują; tym sposobem wysłano w tym tygodniu do Wiédnia do 130 wołów wypasionych.

Ponieważ drogi przez odwilż i raptowny mróz bardzo są przykre, nie możemy na przyszły targ spodziéwać się tutaj wiele wołów.

Koleje żelazne w Niemczech.

(W wyjątku z *Preussische Staatszeitung* z dnia 5go grudnia roku 1841).

Od czasu gdy w krajach niemieckich tak Rządy jako i prywatni uznali potrzebę kolei żelaznych, zakładanie ich szybkim postępuje krokiem. Nie minie lat kilka, a całe Niemcy pokryte będą siecią kolei. Rząd Austryjacki (jakeśmy o tém w »Gazecie Lwowskiéj« Nro. 2 donieśli) wyprzedzając wiele innych rządów europejskich, powziął wielki zamiar, którego wykonanie sprowadzi nieocenione następstwa na pomyślność Państwa i na jego przyszłe z Europą stosunki, zamiar zakładania własnym kosztem kolei żelaznych w rozmaitych kraju kierunkach. — W takim stanie rzeczy, będzie tu na czasie przedstawić naszym czytelnikom zupełny rys kolei żelaznych w całych Niemczech; a mianowicie: to, co dotąd

*) Kompozytorem opery: *Romeo i Julija* był p. Zingarelli. Tenże sam przedmiot wzięli później pp. Vacai i Bellini za tło swych kompozycyj; jednakże akt ostatni p. Zingarellego, w którym się pani Bishop da słyszéć i w którym celuje ta sławna aryja: *Ombra adorata*, jest takiéj zalety co do dramatycznego śpiéwu, że go pani Pasta i pani Malibran na popis brały.

skończono, co zaczęto, co zamierzono, i czego się jeszcze spodziewać wypada.

Przystępując do rzeczy, tę jeszcze robimy uwagę, że mile, o których tu mowa, są niemieckie, a talary pruskie, z których jeden czyni $1\frac{1}{2}$ zr. mon. konw.

I. Skończone lub w robocie będące koleje.

1. Kolej *północną Cesarza Ferdynanda*: z *Wiédnia* do *Bochni*. Całkowita jéj długość wyniesie do 60 mil, z których 25 z Wiédnia do Prerowa już jest ukończonych i otworzonych. Z téj kolei wypuszczonych jest cztéry bocznych kolei, ogółem do 20 mil wynoszących, a mianowicie: do *Berna*, *Ołomuńca*, *Stockerau* i *Opawy*; — trzy piérwsze z tych bocznych kolei są już otwarte.

2. Kolej *wiédeńsko-raabska*: z Wiédnia przez Baden, Wiener-Neustadt do Neunkirchen na $8\frac{1}{2}$ mil długa, jest już otworzona (z Wiédnia do Wiener-Neustad na $6\frac{5}{8}$ mil jest kolej podwójna). Cała ta kolej zaprojektowana jest z *Wiédnia* przez Bruck i Potzneusiedl do *Preszburga* w długości 9 mil, a z Potzneusiedl przez Wieselburg do *Raab* także 9 mil.

3. Kolej z *Budziejowic* (Budweis) do *Lincu* (na transport końmi urządzona), 17 mil długa, całkowicie w r. 1832 otworzona. Z *Lincu* pociągnięto jeszcze kolej do *Gmunden* na 11 mil długą i otworzono ją w r. 1836.

4. Kolej z *Pragi* do *Pilzna* na 14 mil. Jest tylko do *Lana* w długości $6\frac{7}{8}$ mil skończona. (Na transport końmi).

5. Kolej z *Berlina* do *Potsdamu*, $3\frac{1}{2}$ mil; w r. 1838 otworzona.

6. Kolej *berlińsko-anhalcka*: z *Berlina* przez Wittenberg i Dessau do *Köthen*; do 20 mil długa. W r. 1841 cała otworzona.

7. Kolej z *Berlina* do *Frankfortu nad Odrą*, $10\frac{1}{2}$ mil długa; jeszcze nie ukończona, atoli zdaje się że z końcem roku 1842 będzie gotowa.

8. Kolej z *Berlina* do *Szczecina*, 18 mil długa. Jest w robocie i będzie w roku 1843 skończona.

9. Kolej z *Magdeburga* do *Lipska*, przez Köthen (łączy się z koleją berlińsko-anhalcką) i Halle. Jest do granicy saskiéj $14\frac{1}{2}$ mil długa. W r. 1840 cała do użytku otworzona.

10. Kolej *Górnego Szlązka*: poczyna się pod *Wrocławiem* i prowadzi przez Oławę, Berg, Opole i t. d. do *Neu-Berun* nad Wisłą, gdzie ma się złączyć z koleją północną Cesarza Ferdynanda. Długość jéj wyniesie do 28 mil; dotąd postąpiono znacznie z zakładaniem jéj aż do Opola.

11. Kolej *reńska*: z *Kolonii* przez Düren do *Akwisgranu* $9\frac{4}{10}$ mil długa, a ztąd do *granicy belgijskiéj* $1\frac{9}{10}$ mil wynosząca. W r. 1841 na całéj długości do Akwisgranu już otwarta.

12. Kolej z *Düseldorf* do *Elberfeld*, $3\frac{3}{4}$ mil długa, w r. 1841 otworzona.

13. Kolej z *Norymbergi* do *Furth*, na milę długa, w r. 1835 otworzona.

14. Kolej z *Mnichowa* do *Augsburga*, $8\frac{1}{2}$ mil długa; w r. 1840 otworzona.

15. Kolej *sasko-bawarska*: Z *Lipska* przez Altenburg, Krimmitzschau i Plauen do granicy bawarskiéj opodal miasta *Hof* poprowadzona i 19 mil długa. Wypuszczona z niéj będzie boczna jednomilowa kolej z Werdau do Zwickau. Pracują około niéj pilnie, i ma ona jeszcze być przedłużoną przez Lichtenfels, Bamberg do Norymbergi.

16. Kolej *lipsko-drezdeńska*: przez Wurzen, Oschatz i Riesa, z przedłużeniem do granicy pruskiéj, gdzie dotyka kolei magdebursko-lipskiéj; długość jéj cała czyni 17 mil. Otworzoną została w r. 1839.

17. Kolej *badeńska*: z *Mannheim* do *Bazylei*, na długość 37 mil. W roku 1840 otworzono $2\frac{1}{2}$ mil tej kolei z Mannheim do Heidelberg.

18. Kolej *Taunus* zwana: Z *Frankfortu nad Menem* do *Wiesbaden*; na $5\frac{1}{2}$ mil długa i w r. 1840 już otworzona. Z téj kolei wychodzi do Biberich boczna kolej na transport końmi urządzona.

19. Kolej z *Brunszwiku* przez Wolfenbüttel i Vienenburg do *Harzburga*, $5\frac{3}{4}$ mil długa, z koleją boczną $1\frac{1}{4}$milową z Vienenburga do Goslar. Sama kolej w r. 1841 otworzona; zaś kolej boczna jeszcze nie gotowa.

20. Kolej z *Hamburga* do *Bergedorf*, $2\frac{1}{10}$ mil długa; będzie w r. 1842 otworzona.

Z tego, cośmy tu podali, pokazuje się: iż Niemcy mają dotąd kolei żelaznych gotowych i używanych $175\frac{3}{10}$ mil, a w robocie jest $166\frac{8}{10}$ mil. Piérwsze kosztowały do 38,940,000 talarów (czyli jedna mila w przecięciu 222,000 talarów); drugie zaś według dotychczasowego obliczenia mają 43,357,000 talarów kosztować.

II. Koleje projektowane, których założenie zdaje się już być zapewnione:

1. Z *Magdeburga* do *Oschersleben*, z koleją boczną do *Halberstadt*, w ogólnéj długości $6\frac{1}{2}$ mil.

2. Z *Oschersleben* do *Wolfenbüttel*, na długość $6\frac{1}{2}$ mil.

3. Z *Wrocławia* do *Freiburga*, z koleją boczną do Świdnicy w ogólnéj długości $8\frac{1}{2}$ mil.

4. *Reńsko-wezerska* kolej: Z Deutz (Kolonii) przez Elberfeld do Minden, 34 mil długa.

5. Z *Bonn* do *Kolonii* na 4 mil długości.
6. Z *Norymbergii* do *Bambergu.*
7. Z *Frankfortu nad Menem* do *Mannheimu*, $8\frac{1}{2}$ mil,
8. Z *Chemnitz* do *Zwickau*, 6 mil.
9. Z *Brunszwiku* przez kraj hannowerski do *Minden* *).
10. Z *Altony* do *Kiel*, $13\frac{2}{10}$ mil; dla połączenia morza Północnego z Baltyckiém.

Wymienione w tym oddziale koleje będą miały ogółem $124\frac{2}{10}$ mil długości, a koszt ich wyniesie mniéj wiécéj 27,240,000 talarów.

III. Koleje o których założenie bardzo się krzątają, atoli nie jest ono jeszcze zapewnione.

1. Z *Drezna* do *Wrocławia*, 33 mil.
2. Z *Frankfortu nad Odrą* do *Wrocławia*, 32 mil.
3. Z *Augsburga* do *Norymbergi*, 17 mil *)
4. Z *Augsburga* do *Lindau*, 18 mil.
5. Z *Mnichowa* do *Salzburga*, 17 mil. †)
6. Z *Drezna* do *Pragi*, 25 mil. †)
7. Z *Berlina* do *Bergedorf* (a więc i do Hamburga) 34 mil. **)
8. Z *Wismaru* do *Boitzenburga*, 12 mil.
9. Z *Wiédnia* (od Wiener-Neustadt) do *Tryjestu*, 80 mil †)
10. Z *Frankfortu nad Menem* do *Kassel*, 21 mil.
11. Z *Kassel* do *Halle*, 26 mil.
12. Z *Kassel* do *Hamm*, 18 mil.
13. Z *Heilbronnu* do *Ulmu*, 16 mil.
14. Z *Ulmu* do *Leutkirch* a ztąd do *Friedrichshafen*, 14 mil.

Wymienione w tym oddziale koleje uczyniłyby 363 mil, a koszt ich wyniesie mniéj więcéj 80,586,000 talarów.

IV. Koleje, których założenie zdaje się potrzebne do uzupełnienia sieci wyżéj wymienionych kolei.

Handel wielki, jak wszędzie, tak i w Niemczech, ma swoje, albo od saméj natury, albo przez przyłożenie się ludzi, punkta początkowe i końcowe. Takiemi punktami są nadewszystko: Porty morskie i rzeczne, wielkie miasta jarmarczne, dystrykta fabryczne, rezydencyje, i w ogólności takie miejsca, gdzie potrzebowanie jest znaczne, gdzie są zakłady ważnych dla handlu produktów i t. d. Otoż, połączyć takie punkta wzajemnie i z innemi linijami handlowemi, sposobem najkrótszym, najpewniejszym i najtańszym, jest to zadanie, które człowiek, przez bite gościńce, kanały, koleje żelazne, ma do rozwiązania.... Linije kolejne, które tu wymienimy, zdają się być potrzebne do dopięcia tego celu, przynajmniéj według tych potrzeb, które dzisiaj się przedstawiają. Takiemi linijami byłyby: 1) Z *Eisenbach* do *Bambergu*, 18 mil; 2) Z *Frankfortu nad Menem* do *Bambergu*, 20 mil; 3) Z *Heidelbergu* do *Heilbronn*, $7\frac{1}{2}$ mil; 4) Z *Ulmu* do *Augsburga*, 9 mil; 5) Z *Pragi* do *Wiédnia*, 40 mil *); 6) Z *Pragi* do *Freiburga*, 26 mil; 7) Z *Pragi* do *Norymbergi*, 34 mil; 8) Z *Stockerau* do *Salzburga*, 39 mil.

Tym sposobem potrzebaby jeszcze 139 mil kolei żelaznych, które podług powyższego średniego obliczenia, kosztowaćby mogły do 42,846,000 talarów.

Złożywszy razem długość i koszta wszystkich kolei w Państwach Niemieckich, w powyższych cztérech oddziałach wymienionych, pokazuje się:

	długość w milach	koszt w talarach
kolei skończonych . .	$175\frac{3}{10}$	. 38,940,000
— w robocie będących	$166\frac{3}{10}$	. 43,357,000
— zezwolonych . .	$124\frac{2}{10}$	. 27,240,000
— projektowanych .	363	. 80,586,000
— do uzupełnienia sieci	193	. 42,846,000
Razem	$1021\frac{8}{10}$	. 232,969,000

Jeżeliby liczby te miały kogo zatrważać i zbyt wielkiemi się wydawały, niech zważy: że W. Brytanija ma 382 mil (niemieckich) kolei skończonych i w robocie będących, i że kapitał na te koleje wydany, czyni 404,000,000 talarów; że w Stanach Zjednoczonych jest 745 mil kolei żelaznych gotowych, i prócz tego 1300 mil (niemieckich) zaprojektowanych; że ludność Niemiec wynosi 39,500,000, Wielkiéj Brytanii 18,665,000, a Stanów Zjednoczonych 17,100,000 dusz.

*) Założenie téj kolei jest już zapewnione ugodą pomiędzy Królem Pruskim, Hanowerskim i Księciem Brunświckim (Obacz „Gazetę Lwowską“ Nro. 2, artykuł „Niemcy“).

*) Założenie téj kolei jest już zapewnione rozporządzeniem Rządu bawarskiego.

†) Założenie kolei wymienionych w tym oddziale pod nrem 5, 6 i 9 jest już zapewnione, postanowieniem Rządu Austryjackiego.

**) Założenie téj kolei jest już zapewnione.

*) Założenie téj kolei jest już zapewnione postanowieniem Rządu Austryjackiego.

Redaktor J. N. Kamiński. — Nakładem Spadkobierców Franciszka Krattera.
(Drukiem Piotra Pillera we Lwowie.)